

Β) Μεταφ. 1) Ἐκφυμα σαρκῶδες τοῦ δέρματος μοιον πρὸς σταφυλὴν Κῶς. 2) Ὁ λοβὸς τοῦ ὠτός, ἐξ ὃ ἑξαρτᾶται τὸ ἐνώτιον Πόντ. (Οἶν.) 3) Ὁ μῦς τῆς κνήμης Πόντ. (Ὁφ.): Πολλὰ ἐπορπάτεσα τῶαί ἐπόνεσε τοῦ ποδαρι' μ' τὸ βοτρυδ'.

βοτρυδολόγος ὁ, Λευκ.

Ἐκ τοῦ οὗς. βοτρυδὶ καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. λόγος, περὶ ἧς ἰδ. ΓΧατζιδ. ἐν Ἀθηνᾶ 22 (1910) 247. Ὁ συλλέγων τὰς μετὰ τὸν τρυγητὸν ὑπολειπομένας μισθὰς ὀψίμους σταφυλάς.

βοτρυδολογῶ, Λευκ.

Ἐκ τοῦ οὗς. βοτρυδολόγος.

Συλλέγω τὰς μετὰ τὸν τρυγητὸν ὑπολειπομένας ὀψίμους σταφυλάς.

* **βοτρυδόπουλλον** τό, βοτρυδόπον Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ οὗς. βοτρυδὶ καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -πουλλον, δι' ἣν ἰδ. -πουλλος.

Βοτρυδάκι, ὁ ἰδ.

βότρυχος ὁ, Μεγίστ. βούτρυχος Μεγίστ. βούτρυχας Μεγίστ. βούρυχο τό, Εὐβ. (Κουρ. Κύμ.) βέρουχο Εὐβ. (Αὐλωνάρ.) γούρυφο Εὐβ. (Κονίστρ.)

Τὸ ἀρχ. οὗς. βότρυχος = βόστρυχος. Διὰ τὸν τύπ. βούρυχο πβ. ἄρωπος παρὰ τὸ ἄθρωπος.

1) Βοτρυδὶ **Α** 2, ὁ ἰδ., Εὐβ. (Αὐλωνάρ. Κονίστρ. Κουρ. Κύμ.) Ἡ σημ. καὶ μεταγν. Πβ. Γαλην. 6,576-7 «τὴν τοῦ στεμφύλου προσηγορίαν ἐπιφέρουσιν αὐτῷ τῶν κλημάτων ἐκπεφυκότι ριζώματι τῶν ραγῶν» τοῦτον ἡμεῖς βότρυχον καλοῦμεν, ὅθεν ἐξήρτηται αἱ ραγάδες». 2) Σταφυλὴ ἀτροφικὴ μὲ ξηρὰς ράγας Εὐβ. (Κουρ.): Φέτι ἔν εἶδαμε καλὸ σταφύλι, οὐλ-λο βούρυχα μαζ-ζέψαμε. 3) Μεταφ. τὸ περὶ τὰς κνήμας κρέμασμα τῆς βράκας Μεγίστ.: Ἄσμ.

Ἐκαμα τ' ἀντροῦ μου βράκαν | τσαὶ τοῦ γροῦ μου
πανωβράκαν
το'ἔλειπεν ἑ σέλλα βούλη | τσαὶ τὰ θυὸ τὰ ποδινάρα,
ἔλειπεν τσ' ἑ βούτρυχος | ἀουπίσω τσ' ἀουμπρός.

βοτσαλάκι τό, βησσαλάτσιν Μεγίστ. βηζαλάτσι Μέγαρ. βοτσαλάκι σύνηθ.

Ἵποκορ. τοῦ οὗς. βότσαλο διὰ τῆς καταλ. -άκι.

1) Μικρὸν θραῦσμα κεραμιδίου, ὄστρακον Μεγίστ.: Φρ. Τὸν ἐπίασαν μὲ τὰ βησσαλάτσα (τὸν διεπόμπευσαν διὰ τὴν κακὴν του διαγωγὴν). β) Μικρὸν θραῦσμα λιθίνης πλακὸς Μέγαρ. 2) Μικρὰ ψῆφος αἰγιαλοῦ ἢ ποταμοῦ σύνηθ.

βοτσαλένιος ἐπίθ. ΝΧαλιορ. Ὑδρέικ. Θρῶλ. 122 βησσαλένιος Κάλυμν.

Ἐκ τοῦ οὗς. βότσαλο καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ένιος.

1) Πήλινος, ὄστράκινος Κάλυμν. 2) Στρωμένος μὲ βοτσαλάκια, μικρὰς ποταμίας ἢ αἰγιαλίας ψήφους ΝΧαλιορ. ἐνθ' ἀν.: Βοτσαλένγα παραλία.

βότσαλο τό, βήσσαλον Κῶς Μεγίστ. Χίος βήσσαλο Εὐβ. (Κουρ. Κύμ. κ. ἀ.) Ζάκ. Ἡπ. Κεφαλλ. Κρήτ. Κύθηρ. Κύθν. Λευκ. Μέγαρ. Μεγίστ. Τηλ. κ. ἀ.—Λεξ. Δημητρ. βήσσαλον Θράκ. (Αἰν.) Στερελλ. (Αἰτωλ. Λεβάδ.) βέσσαλον Κύπρ. Πόντ. (Οἶν.) βήσσελο Τήν. βήσσιλον Θράκ. (Αἰν.) ἦσσαλον Κάρπ. γήσσαλον Κάρπ. βάσ-

σαλο Εὐβ. (Κύμ.) Πελοπν. (Καλάμ.) βότσαλο σύνηθ. βότσαλον πολλαχ. βορ. ἰδιωμ. φήσσαλο Ἡπ. μήσσαλο Εὐβ. (Κύμ.) Ἰκαρ. μέσσαλον Κύπρ. δήσσαλο Σύμ. βήσσαλε Τσακων. δήσσαλε Τσακων. βήσσαλη ἢ, Ἡπ. Ἐκ τοῦ μεσν. οὗς. βήσσαλον. Ἰδ. GMeyer ἐν Bezz. Beitr. 19,54.

1) Ὀπτὴ πλίνθος, τοῦ βλο Κρήτ. Λευκ. Πόντ. (Οἶν.) —Λεξ. Δημητρ. 2) Θερμὴ πλίνθος ἢ κεραμὶς ἐπιτιθεμένη ἐπὶ τῆς κοιλίας τοῦ πάσχοντος ἀπὸ κωλικόπονον πρὸς παῦσιν τῶν πόνων. Κρήτ. Κύθν. Τσακων. Χίος.

β) Κεραμὶς θερμὴ τιθεμένη ἐντὸς σίτου πρὸς ἀφαίρεσιν τῆς ὑγρασίας Κρήτ. γ) Κεραμὶς ἐμβαλλομένη εἰς τὸν φούρνον καθ' ὃν χρόνον ψήνονται οἱ ἄρτοι πρὸς ἐλάττωσιν τῆς θερμότητος Ἡπ. Κύπρ. Λευκ.—Λεξ. Δημητρ.: Παροιμ. φρ. Χώνει βήσσαλα καὶ βγάνει καρβέλια ἢ κουλούρα (ἐπὶ ἀνθρώπου εὐδοκιοῦντος ὑπὲρ πᾶσαν προσδοκίαν) Ἡπ. Λευκ. 3) Τεμάχιον κεραμίδος, ὄστρακον Εὐβ. (Κουρ. Κύμ. κ. ἀ.) Ζάκ. Ἡπ. Θράκ. (Αἰν.) Κεφαλλ. Κρήτ. Κύθηρ. Κύπρ. Κῶς Λευκ. Μέγαρ. Μεγίστ. Πελοπν. (Καλάμ.) Πόντ. (Οἶν.) Στερελλ. (Αἰτωλ.) Τήν. Χίος κ. ἀ.: Φρ. Τὸν ἐπίασαν μὲ τὰ βήσσαλα (τὸν διεπόμπευσαν διὰ τὴν κακὴν του διαγωγὴν) Μεγίστ. Νὰ μὴ σοῦ μείνη βήσσαλο! (ν' ἀπολέσης τὰ πάντα, νὰ καταστραφῇς οἰκονομικῶς) Λευκ. κ. ἀ. Νὰ σὲ γράφουνε 'ς τὸ βήσσαλο! (εἶθε ν' ἀποθάνης! Ἡ φρ. ἐκ τῆς συνηθείας νὰ γράφῃ ὁ ἱερεὺς τὸ ὄνομα τοῦ ἐνταφιαζομένου ἐπὶ τεμαχίου ὄστράκου καὶ νὰ ρίπτῃ αὐτὸ ἐντὸς τοῦ τάφου) Κύμ. || Παροιμ. Ἐχῶσε τὸ πέταλο κ' ἠῤῥηκε βήσσαλο (ἐπὶ τοῦ ζημιωθέντος εἰς ἐπιχείρησιν, εἰς τὴν ὁποίαν κυτέβαλε μεγάλα κεφάλαια) Κεφαλλ. || Ἄσμ.

Ἦ τὸ κεραμίδι γένονται, 'ς τὸ βήσσαλο δειπνᾶνε Λευκ.

Παίρνει λιθάριον 'ς τὴν πονδῆ καὶ βήσσαλο 'ς τὰ χέρσα Αἰτωλ. β) Θραῦσμα, σύντριμμα ἐν γένει Θράκ. (Αἰν.) Λευκ. Στερελλ. (Ἀράχ. Λεβάδ.) Τηλ.—Λεξ. Δημητρ.: Ἔσπασε τὴν τσανάκα κ' ἔκαμν τὴν βήσσαλα Τηλ. Συνών. θρύψαλλο, συντρίμμι. 4) Λίθος μικρὸς στρογγυλοειδὴς καὶ λεῖος τὴν ἐπιφάνειαν ὥς ἡ παραθαλασσία ἢ ποταμία ψῆφος σύνηθ.: Δρόμος στρωμένος μὲ βότσαλα σύνηθ. || Φρ. Παίζω τὰ βότσαλα (ἐν τῇ παιδιᾷ τῶν πεντοβόλων) Πελοπν. (Αἰγ.) || Ποίημ.

Ξανθὸ παιδί 'ς τοῦ ὠραίου γυαλοῦ τὰ βότσαλα γερμένο ΠΝιρβάν. ἐν Ἀνθολ. Ἡ Ἀποστολίδ. 274. Συνών. βο-λάκι 2, βόλι 3. β) Λιθάριον ἐν γένει Ἡπ. Σῦρ.: Φρ. Τὸν πῆρανε μὲ τὰ βότσαλα (τὸν ἐλιθοβόλησαν) Σῦρ. Κάη τὸ ψωμί κ' ἐγίν' βήσσαλο (σκληρὸν ὥς λίθος) Ἡπ.

5) Τὸ τμήμα τοῦ φούρνου τὸ μετὰ τὸ στομίον καὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ μέρους Σύμ. 6) Τὸ ἔδαφος τοῦ φούρνου Σύμ. 7) Τὸ μέρος τῆς ἐστίας, ὅπου ἀνάπτεται τὸ πῦρ Σύμ. 8) Πράγμα κατάψυχρον Κάρπ.—Λεξ. Δημητρ.: Ἐγύριξε 'ς τὸ χόνη κ' εἶναι τὰ πόδια του βήσσαλο Λεξ. Δημητρ.

Ἡ λ. ὑπὸ τὸν τύπ. Βήσσαλα τοπων. Κέρκ. (Ἀργυραδ.)

βοτδατὲ ἐπίθ. Τσακων.

Ἐκ τοῦ ρ. βοτδίου.

Ὁ κατελιημένος ὑπὸ οἴστρου, ὁ οἰστρηλατούμενος.

βοτδίου Τσακων.

Κατὰ ΜΔέφνερ Λεξ. 76 ἐκ τοῦ ἀρχ. οἰστρω. Κατὰ Γ' Αναγνωστόπ. ἐν Byzant. Zeitschr. 25,370 ἡ ἐτυμολογία αὕτη ἀπίθανος.

Καταλαμβάνομαι ὑπὸ οἴστρου, οἰστρηλατοῦμαι, ἐπὶ

ζώων: 'Ο βοῦ ἐβοτῶατ'ε. 'Α μούα ἐγ' θὰ βοτῶαη (ἡ μούλα ἀπὸ τοῖς ἀλογόμυιγες θ' ἀγριένη).

βότσος ὁ, Ἰκαρ. Χίος (Καρδάμ. κ. ἄ.)

Κατὰ GMeyer Neugr. Stud. 4,20 ἐκ τοῦ Ἰταλ. βοτσο.

1) Φυσικὴ κοιλότης ἐδάφους ἢ βράχου περιέχουσα ὕδωρ ἐνθ' ἀν. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. Χίος. 2) Φυσικὸς λάκκος ἐν θαλάσῃ ἢ ὁπὴ ἀγνώστου βάθους Χίος.

βοῦ ἐπιφών. Ἀπουλ. Λυκ. (Λιβύσσ.) Νίσυρ. Πόντ. (Οἶν.) βούι Πόντ.

Λέξις πεποιημένη.

1) Ἐκφράζεται δι' αὐτοῦ σχετλιασμός καὶ ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὰ ἀρχ. οἰμοί, φεῦ ἐνθ' ἀν.: Βοῦ, εἰντά παθα ἡ κακομοῖρα! Νίσυρ. Συνών. ἀλλοίμονο, βονά. 2) Χρησιμοποιεῖται ὡς κλητικὸν ἐπιφών. Πόντ. (Οἶν.): Μάρια, βοῦ! Συνών. ἔ.

βονά ἐπιφών. Κάμπ. βονὰς Κάσ.

Λέξις πεποιημένη.

Βοῦ 1, ἰδ., ἐνθ' ἀν.: Βονά τῆς μοίρας τῆς! Κάμπ. || Παροιμ.

Βονὰς τὸν γέρον δεκοχτῶ τσ' ὁ νοῦς του ἔν τὸν γέρει (ἀλλοίμονο ἐκείνου ποῦ τὸν δέρνουν δεκαοχτῶ καὶ ὁ νοῦς του δὲν τὸν δέρνει, ὅτι ἂν δὲν ἔχη τις συνείδησιν τῶν σφαλμάτων του, ματαίως τὸν ἐπιπλήττουν οἱ ἄλλοι) Κάσ.

βούακος ὁ Κύπρ.

Λέξις πεποιημένη ἐκ τοῦ μορ. βοῦ τὸν βόμβον δηλοῦντος.

Εἶδος βέμβικος, στρόμβου, ἐκ καρυδίου κατασκευασομένου. Συνώδ. καρυδᾶς. Πβ. βούβα (I).

βουβά τό, Ἄνδρ. Ἰων. (Κρήν.) Καπ. (Φερτ.) Λέσβ.

Λέξις πεποιημένη τῆς παιδικῆς γλώσσης.

I) Ὁ πόνος τοῦ κτυπήματος ἢ τῆς πληγῆς Ἄνδρ. Λέσβ. β) Πληγὴ Ἄνδρ. Ἰων. (Κρήν.): Τὸ μωρὸ ἔκαμε -ἔχει βουβά. II) Εἰς τὴν παιδικὴν γλώσσαν ὕδωρ Καπ. (Φερτ.)

Πβ. βαβά.

βούβα (I) ἡ, Ἡπ.

Λέξις πεποιημένη.

ΠΑῖΓΝΙΟΝ ἐκ πλακὸς κυκλικῆς ἐξ ἀργίλλου φερούσης δύο ὁπὰς, δι' ὧν διέρχεται σπάγγος κρατούμενος ἐκατέρωθεν διὰ τῶν δακτύλων, συγκλεισμένων δὲ καὶ ἀφισταμένων τῶν παλαμῶν περιστρέφεται αὕτη καὶ βομβεῖ. Συνών. βούγκα 1. Πβ. βούακος.

βούβα (II) ἡ, Πόντ. (Κερασ.)

Ἀγνώστου ἐτύμου.

Εἶδος δένδρου καὶ ὁ καρπὸς αὐτοῦ: Γνωμ. Ἦντσαν τρώει βούβας κωφοῦται (ὅστις τρώγει βούβας γίνεται κωφός).

βούβα (III) ἡ, πολλαχ. βούα Κάμπ. γούβα Χίος.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βουβός.

1) Ἑλλειψις λαλιᾶς, ἀφασία, σιωπὴ πολλαχ.: Τὸν ἔπασε βούβα (ἐπὶ τοῦ σιωπῶντος) πολλαχ. Βούβα νὰ σὲ πιάσῃ! (ἀρὰ) πολλαχ. Βούα νὰ σὲ κόψῃ! (ἀρὰ) Κάμπ. Νὰ βάλῃς τὴ βούβα ἔς τὸ στόμα! (ἀρὰ) Ἡπ. || Φρ. Βούβα τὰ σταφύλια (φράσις συνθηματικὴ=σιώπησε, διότι θὰ μᾶς ἀκούσουν) Θράκ. (Σκοπ.) Συνών. βουβάγρα, βουβάδα, βούβαμα, βουβαμάγρα, βουβαμάρα, βουβαμός, βουβάρα, μουγγαμάρα. 2) Τὸ ἔντομον σκνίψ

(πιθανῶς διότι κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸν κώνωπα δὲν βομβεῖ) Κρήτ.

βουβά ἐπίρρ. σύνηθ. καὶ Καπ. (Σινασσ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βουβός. Ἡ λ. καὶ παρὰ Βλάχ.

1) Σιωπηλῶς ἐνθ' ἀν.: Βουβά καὶ φοβισμένα Ἰβλαχογιάνν. ἐν Ἀνθολ. Ἡ Ἀποστολίδ. 50. Τρανοῦσε ἀργ βουβά χωρὶς νὰ ξέρῃ ποῦ πηγαίνει Ἰβλαχογιάνν. ἐν Προπυλ. 1, 246. Συνών. μουγγά. 2) Μόλις ἀκουστά, ὑποκώφως πολλαχ.: Μόλις πήραμε τὸ πρωτοῦπνι, ἀκούσαμε νὰ σημαίνει ἡ καμπάνα βουβά (Ἐπετηρ. Βουρβούρ. 2(1925) | 43). || Ποίημ.

Ἡ καταχνὰ πικνώνεται, μαυρίζει,

ἀστράφτει ἀπομακρῆς, βουβά βρονταίει

ΣΜαρτζώκ. Ποιήμ. 66.

βουβάγρα ἡ, Κρήτ. Κῶς Νάξ. (Ἀπύρανθ.) κ. ἄ. βουβάγρα Εὔβ. (Ὁρ.) βουάγρα Κάμπ. γουβάγρα Χίος (Καρδάμ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βουβός καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άγρα.

Βούβα (III) 1, ὁ ἰδ., ἐνθ' ἀν., συνήθως ἐν ἀραις: Βουβάγρα νὰ σὲ πιάσῃ! Κρήτ. Ποῦ νὰ σῶρθῃ βουβάγρα! Ἀπύρανθ. Γουβάγρα νὰ τὸν εὔρῃ! Καρδάμ.

βουβάδα ἡ Θήρ. Κρήτ. κ. ἄ.—Λεξ. Βλαστ. 393.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βουβός καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άδα. Ἡ λ. καὶ παρὰ Σομ.

Βούβα (III) 1, ὁ ἰδ.

βουβαίνω, βωβαίνω Σύμ. βουβαίνω σύνηθ. βουβαίνω Τσακων. βουαίνω Κάμπ. Μεγίστ. Ρόδ. β'βαίνω Πάρ. (Λεῦκ.) β'βαίνω βόρ. ἰδιώμ. γουβαίνω Χίος κ. ἄ.—Γ'Επαχτίτ. Ἰστορ. 27 γ'βαίνω Στερελλ. (Αἰτωλ.) γουβ'αίνω Χίος (Καρδάμ.) Παθ. προστ. βουβάσου σύνηθ. ουβάσου Κέρκ. βουάθου Μεγίστ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βουβός. Ἡ λ. καὶ παρὰ Σομ.

1) Κάμνω τινὰ βωβόν, ἄλαλον σύνηθ. καὶ Τσακων.: Τοῦ ὅσσε μὰ ἔς τὸ στόμα καὶ τὸν βούβανε. Βουβάθηκε καὶ δὲ μιλάει. Βουβάσου! (σιώπα!) Δὲ βουβαίνεσαι! (δὲν σιωπᾷς!) σύνηθ. Τοῦ παπᾶ τὸ χουλιάρι νὰ σὲ βουβάνῃ! (ἀρὰ) Βιθυν. (Κατιρ.) Πῆγα νὰ γ'βαθῶ (κόντεψα νὰ βουβαθῶ) Αἰτωλ. || Ἄσμ.

Πουλλιά, νὰ μὴ λαλήσῃ, κοῦκοι, νὰ γουβαθῇτι

κ' ἰὸν καημένη Ἀρβανιτά, ἔς τὰ μαῦρα νὰ ντυθῇτι

Αἰτωλ. Μετοχ. βουβαμένος, βωβός, ἄλαλος ἢ ἐκείνος ποῦ εἶθε νὰ μείνῃ ἄλαλος πολλαχ.: Ἄσμ.

Ποιὸς εἶπὶ πῶς δὲ σ' ἀγαπῶ, ποῦ βουβαμένον στόμα, π' νὰ κἀνῃ μῆνις ἔς τὸν γυαῖρὸ καὶ χρόνῃα μέσ' ἔς τὸ

στρώμα

Λέσβ. 2) Ἀναγκάζω τινὰ διὰ τῶν λόγων μου νὰ σιωπήσῃ, ἀποστομῶ πολλαχ.: Τοῦ τὰ πε ἕνα χερᾶκι καὶ τὸν βούβανε. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀποστομώνω 1, ἔτι δὲ βουβοστομᾶζω.

βουβαλάκι τό, πολλαχ. βουβαλάτσι Μεγίστ. βουβαλάκι Καλάβρυτ. (Ροχούδ.) βουφαλάκι Καλαβρ. (Χωρίο Ροχούδ.) βουχαλάκι Καλαβρ. (Μπόβ.)

Ὑποκορ. τοῦ οὖς. βουβάλι διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άκι. Ἡ λ. καὶ παρὰ Σομ.

1) Τὸ νεογνὸν τοῦ βουβάλου ἢ μικρὸς βούβαλος πολλαχ. Συνών. βουβαλούδι. 2) Εἶδος θαλασσίου ὀστρακοδέερμου Μεγίστ. 3) Κοχλίας Καλαβρ. (Μπόβ. Ροχούδ. Χωρίο Ροχούδ.) Διὰ τὴν σημ. πβ. Δουκ. App. «βουβαλήτσια, τὰ πυρώδη κοχλίδια».

